

ENDOKRINNÉ DISRUPTORY POČAS VÁŠHO DŇA

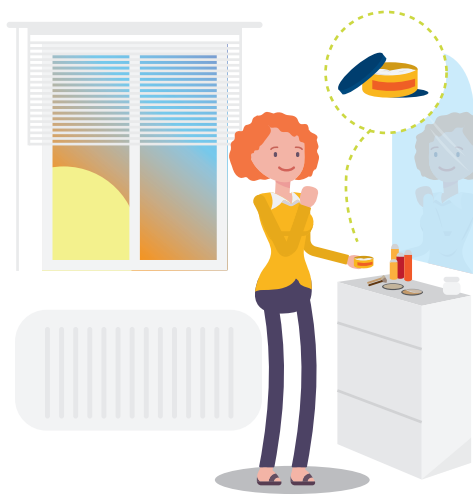
Ľudia sú vystavení chemikáliám, ktoré môžu mať škodlivé účinky na ich hormonálny systém (známe ako chemikálie narušujúce endokrinný systém alebo EDC) od kedy sa ráno zobudia, až kým sa večer nevrátia do postele. Tieto látky vdychujeme, konzumujeme alebo absorbujeme cez pokožku. Aj v malých množstvách môžu endokrinné disruptory zvýšiť riziko výskytu problémov s plodnosťou či obezitou, môžu spôsobovať neurologické poruchy alebo dokonca rakovinu. ⁽¹⁾

Pozrite sa, kde všade na nás počas dňa číhajú:

Testy vykonané v období rokov 2013 až 2018 odhalili, že:

Vo Francúzsku 2 z 16 bieliacich zubných pást obsahovalo triklosan alebo propylparabén, chemikálie spájané s poruchami endokrinného systému.

50 % kozmetických krémov testovaných v Taliansku obsahovalo propylparabén alebo butylparabén, u ktorých existuje podozrenie, že spôsobujú napríklad vývojové problémy nenarodených detí.

19 % vzoriek potravín - väčšinou ovocia, testovaných v rámci celej Európy, obsahovalo zvyšky jedného alebo viacerých pesticídov s negatívnym vplyvom na náš endokrinný systém.

3 zo 6 detských bünd obsahovali PFOA (perfluorooktanová kyselina), látku spájanú so vznikom rakoviny, ukázali testy v Nórsku.

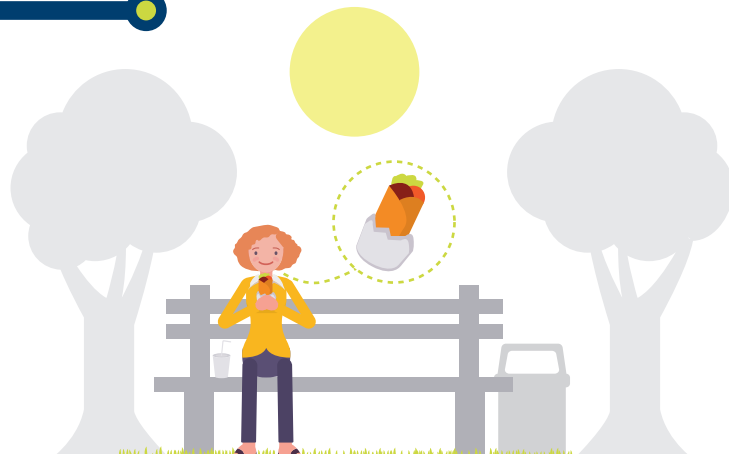
2 zo 16 slúchadiel testovaných v Dánsku obsahovali ftaláty, ktoré môžu spôsobiť neplodnosť.

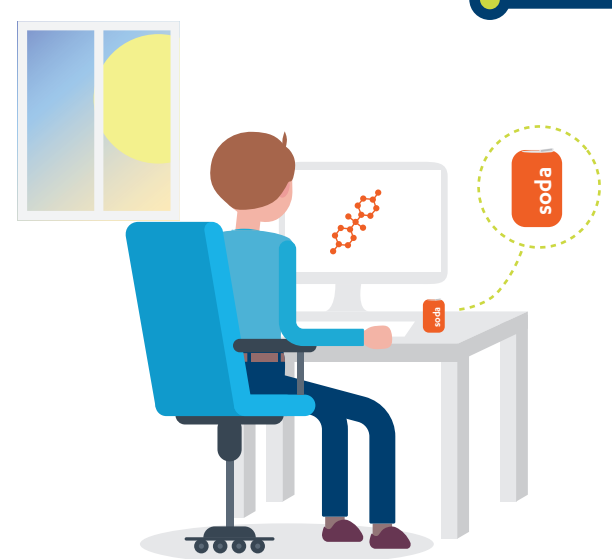
V Nórsku sa ftaláty, bisfenol A a ďalšie EDC uvoľnili z 9 v 11 opätovne naplniteľných fľašiek na vodu.

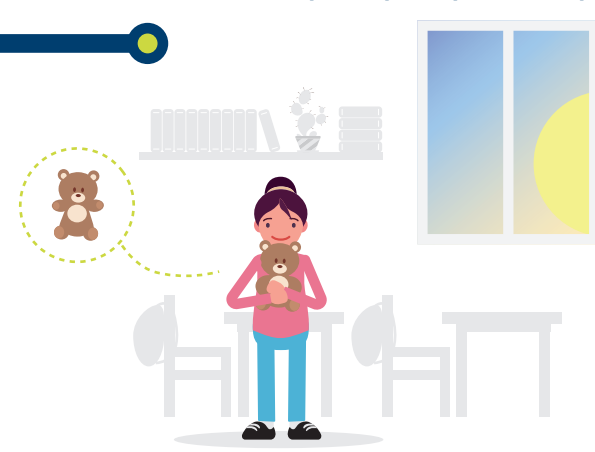
Dve tretiny testovaných žuvačiek pre deti v Dánsku obsahovali prísady zodpovedné za zhoršený vývoj.

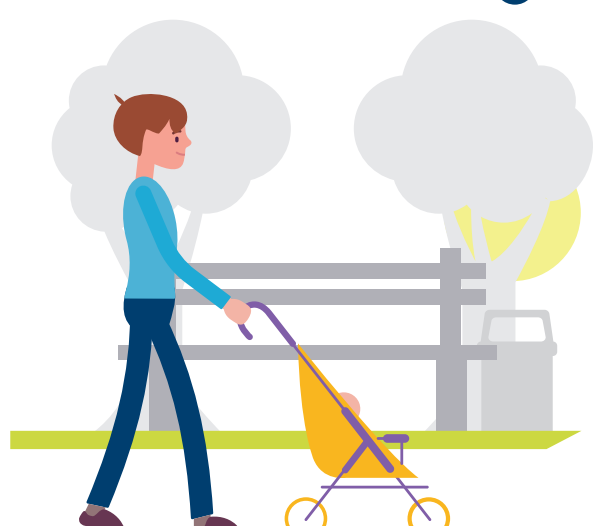
Tretina obalov potravín na donášku testovaných v rámci celej EÚ obsahovala fluórovane zlúčeniny, skupinu podozrivých EDC.

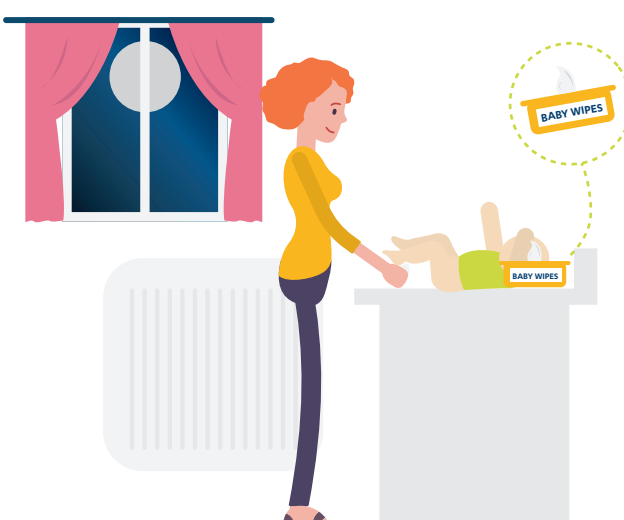
8 zo 14 plechoviek sódy obsahovalo rôzne typy bisfenolov vrátane bisfenolu A (náter vnútornej strany), ako ukázali testy v Dánsku.

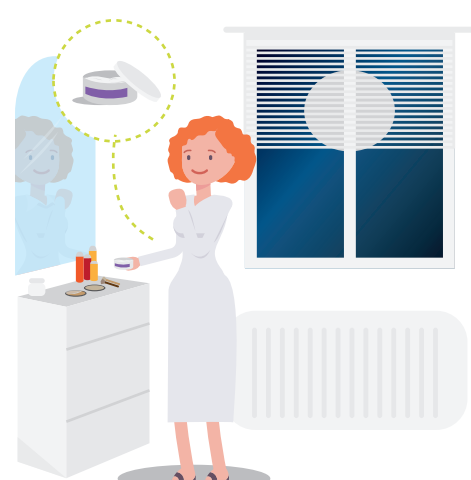
V Nórsku sa nonylfenoletoxylát našiel vo všetkých šiestich testovaných plyšových medvedíkoch. Táto látka môže rýchlo zvýšiť riziko vzniku rôznych druhov rakoviny, neplodnosti, cukrovky 2. typu, obezity a hyperaktivity.

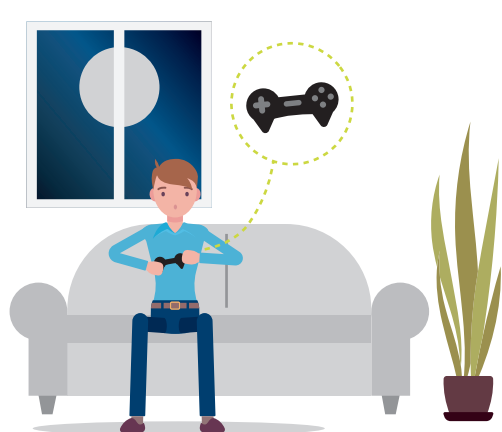
V Dánsku obsahovalo 6 z 11 kočíkov chlórované parafíny, ktoré môžu spôsobiť poruchy endokrinného systému.

4 z 21 detských obrúskov testovaných vo Francúzsku obsahovali parabény, u ktorých existuje podozrenie, že zhoršujú reprodukčné zdravie.

Tretina krémov proti starnutiu obsahovala metyl-, propyl- a/alebo etylparabény, ukázali testy v Nemecku.

V Dánsku v 4 z 12 herných konzol našli ftaláty, chlórované parafíny a/alebo spomaľovače horenia škodlivé pre endokrinný systém.

Počas celého dňa sme tiež vystavení vzduchu a prachu v miestnostiach, ktoré môžu obsahovať olovo, brómované spomaľovače horenia, ftaláty a pesticídy. Tieto chemikálie sa pravdepodobne uvoľňujú z nábytku, elektroniky, koberec, farieb na stenách a pod. ⁽²⁾

EÚ musí odstrániť EDC z našich každodenných produktov.

Žiadny z kontrolovaných výrobkov možno nepredstavuje zdravotné riziko sám o sebe. No spolu s ostatnými výrobkami, ktoré nás denne obklopujú, spôsobuje znepokojivú celkovú bilanciu nazývanú aj „chemický koktail“.

Dobrou správou je, že vo všetkých testovaných skupinách produktov boli EDC prítomné len v produktoch. Cena nie vo všetkých testovaných bytí určujúcimi faktormi, čo je dôkazom, že vyberať si bezpečnejšie alternatívy je možné a často nestoja veľa.

Zdroje:

(1) *Report on Interpretation of knowledge on endocrine disrupting substances (EDs) – what is the risk?* Danish Centre on Endocrine Disruptors, 2019

(2) *Exposure of children and unborn children to selected chemical substances*, Danish Environmental Protection Agency, 2017

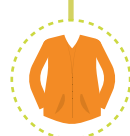
Bieliace zubné pasty: UFC-Que Choisir, 'Comparatif Dentifrices blanchissants', 2017.

Kozmetické krémy: Altroconsumo, 'Una goccia di colore in molto marketing', Test Salute 112, 2014

Potraviny-ovocie: Pesticide Action Network, 'Endocrine Disrupting Pesticides in European Food', 2017

Detské bundy: Forbrukerrådet, 'Helseskadelige stoffer funnet i norske barnejakker', 2015

Slúchadlá: Forbrukerrådet Tænk, 'Chemical Dissonance in Headphones', 2015

Sklenené fľaše na opakované použitie: Forbrukerrådet, 'Drinking bottles leach chemicals', 2018

Detské žuvačky: Forbrukerrådet Tænk, 'Test: Kemi i tyggegummi', 2019

Obaly jedál na donášku: Forbrukerrådet Tænk, Test Achats/Test Aankoop, DECO, Altroconsumo, OCU, 'Fast food packaging contains

Plechovky so sódou: Forbrukerrådet Tænk, 'Test examines the chemicals in soda cans', 2017

Detské medvedíky: Forbrukerrådet, 'Fant skadelige kjemikalier i kosebamser', 2014

Kočiare: Forbrukerrådet Tænk, 'Pushchairs: These problematic chemicals were found in test', 2017

Detské plienky: UFC-Que Choisir, 'Comparatif lingettes classiques', 2013

Hracie konzoly: Forbrukerrådet Tænk, 'Test: Kemi i controllere til PlayStation, Xbox og Wii'

Hracie konzoly: Forbrukerrådet Tænk, 'Test: Kemi i controllere til PlayStation, Xbox og Wii'

Pre viac informácií o ďalších chemických látkach navštívte <https://chemicalsinourlife.echa.europa.eu>